

Materiál k rozpracování analýzy činnosti filosofické fakulty UK
od roku 1968
za obor psychologie.

Politická situace na katedře psychologie filosofické fakulty UK souvisí se specifickým postavením psychologie v systému věd. Psychologie se rozvíjí ve spolupráci s vědami společenskými i přírodními a je přímo v nejtěsnějším kontaktu s praxí socialistické výroby, zdravotnictví i s praxí výchovnou. Psychologický ústav UK je v ČSSR největším výzkumným pracovištěm zaměřeným na problematiku psychologie práce. Prostřednictvím Meziresortního střediska psychologie práce, které je jeho součástí, plní zároveň funkci koordinátora aplikovaného výzkumu ve všech výrobních resortech. (Externími členy Meziresortního střediska jsou jednotlivými resorty pověřeni pracovníci, kteří zde mají roli gestorů pro využívání a rozvoj psychologie práce).

Orientace našich universitních pracovišť psychologie na zintenzivnění praktických kontaktů se sférou ekonomickou, organizační a řídicí byla koncipována v roce 1965. Těsnější kontakty s praxí zdravotnickou, psychologického poradenství a učňovského školství vznikly dříve. Měly být zároveň udržován krok s prudkým rozvojem základního výzkumu ve světě, bylo zapotřebí mobilizovat všechny pracovní rezervy, které byly k dispozici. Velké nároky na výkon pracovníků katedry i ústavu vznikly dále reformou studia psychologie, které si dlouho udržovalo spíše teoretický a verbální charakter. Nová koncepce studia reaguje na společenskou poptávku po absolventech vybavených experimentální erudicí a řadou metodických schopností a praktických dovedností, nezbytných k výkonu funkce psychologa na závodě, klinice, v poradně apod. (rozšíření počtu cvičení, demonstrací, hospitací).

Změna koncepce práce ve smyslu těsnějšího přimknutí k potřebám praxe (zejména hospodářské) socialistické společnosti byla některými pracovníky zpočátku přijímána s určitou nedůvěrou a s obavami o další osud teoretického výzkumu na universitě.

Dnes se s nejasnostmi v postojích k takto pojatému profilu práce setkáváme pouze u některých studentů. Souvisí to s obecnějšími tendencemi vysokoškolské mládeže uniknout ze sféry palčivých společenských problémů a se sklony k pěstování akademické výlučnosti.

Postoje pracovníků ústavu a katedry charakterizuje dnes např. to, že většina z nich se bude v příštích letech podílet na řešení problematiky státního výzkumného plánu, "Psychologické aspekty komplexní socialistické racionalizace práce". I další přijaté výzkumné plány odpovídají potřebám naší společnosti a požadavkům marxistického metodologického přístupu.

Určitým problémem bylo v posledních letech využívání poznatků sovětské psychologické vědy. Časopis Voprosy psichologii je orientován spíše na publikování statí z oblasti pedagogické psychologie, řada monografických publikací nebyla do ČSSR zasílána a nejnovější informace, zejména z oblasti experimentální psychologie, jsou často publikovány v těžko dostupných sbornících jednotlivých sovětských pracovišť. V důsledku toho přetrvávala u nás představa, že sovětská psychologie ustrnula na ~~na~~ etapě pouhé aplikace učení I. P. Pavlova. Osobní kontakty byly velmi chudé, ačkoli zájem o cesty do SSSR byl velký. Teprve v poslední době se v souvislosti s rozšířením vzájemných kontaktů (včetně studentských zájezdů) ukázalo, že rozvoj experimentální, technicky dobře vybavené a aplikované psychologie prodělává v posledních letech v Sovětském svazu prudký vývoj, o němž se z literárních pramenů u nás dostupných ví jen málo. Seznámení našich psychologů s touto skutečností (např. také realizace námi navržených pozvání některých sovětských soudruhů k nám) by mohlo mít velmi pozitivní vliv na utváření postojů k sovětské psychologické vědě a tím i k překonání stále se mezi studenty vyskytujících emočních bariér vůči SSSR vůbec.

V současné psychologii existuje mnoho nemarxistických teoretických koncepcí. Účinnost jejich vlivu na psychology je však značně oslabována obecně přijímaným požadavkem zejména experimentálního či praktického prověřování jejich akceptability. Dílčí správné postřehy a poznatky buržoasní psycholo-

gie byly v průběhu rozvoje marxistického psychologického myšlení běžně přijímány. Důraz na experimentální a praktickou orientaci našich psychologů se osvědčuje jako jeden ze spolehlivých prostředků pěstování zdravé nedůvěry k idealistickým teoretickým konstrukcím a spolu s marxistickou filosofickou přípravou jako způsob výchovy studentů k vědeckému světovému názoru.

Přílohy:

Ukázka profilu časopisu Psychologie v ekonomické praxi
Ukázka významnějších aplikovaných úkolů Meziresortního
střediska psychologie práce při Psychologickém ústavu UK
za léta 1968-70
Témata diplomových prací od r. 1968